

Súd: Okresný súd Topoľčany
Spisová značka: 9Ps/20/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4618201944
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Matúš Staríček
ECLI: ECLI:SK:OSTO:2019:4618201944.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Topoľčany sudcom Mgr. Matúšom Staríčkom vo veci spôsobilosti na právne úkony X. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom I., V. XXXX/XX, zastúpenej procesnou opatrovníčkou: X. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom I., X., o návrhu navrhovateľky: X. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom I., V., za účasti Okresnej prokuratúry Topoľčany, o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, takto

r o z h o d o l :

I. Súd o b m e d z u j e X. J., nar. XX.XX.XXXX v spôsobilosti na právne úkony tak, že nie je spôsobilá:

- nakladať s finančnými prostriedkami,
- preberať dôchodok, sociálne dávky a iné dávky sociálnej podpory alebo iné príjmy,
- vykonávať majetkovoprávne a dedičské úkony,
- uzatvárať zmluvy akéhokoľvek druhu,
- na právne úkony vo veciach volebného práva,
- rozhodovať o svojej liečbe, o umiestnení v zdravotníckom zariadení alebo v zariadení sociálnych služieb,
- konať pred štátnymi orgánmi, orgánmi verejnej správy, finančnými inštitúciami a inštitúciami poskytujúcimi služby,
- preberať poštové zásielky,
- rozhodovať o mieste svojho pobytu, rozhodovať o svojom trvalom a prechodnom pobyte.

II. Súd u s t a n o v u j e X. J., nar. XX.XX.XXXX za opatrovníčku X. J., nar. XX.XX.XXXX, ktorá ako opatrovníčka je oprávnená a povinná zastupovať opatrovankyňu pri právnych úkonoch, v ktorých bola spôsobilosť opatrovankyne obmedzená a je povinná predkladať súdu správy o osobe opatrovankyne a o nakladaní s jej majetkom dvakrát ročne vždy k 30.06. a 31.12. za predchádzajúce polročné obdobie a po skončení funkcie je povinná predložiť súdu záverečný účet zo správy majetku opatrovankyne.

III. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Dňa 27.07.2018 bol Okresnému súdu Topoľčany doručený návrh na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony X. J., nar. XX.XX.XXXX. Návrh bol podaný matkou osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná. Návrh bol odôvodnený tým, že jej dcéra si pre mentálny postih vyžaduje celodennú starostlivosť a stále vedenie. Podľa lekárskej správy ide o diagnózu detská mozgová obrna - spastická diparéza, mentálna retardácia stredne ťažkého stupňa s autistickými črtami, narušená komunikačná schopnosť, analfabet. O dcéru sa navrhovateľka stará osobne, vyžaduje si celodennú opateru, nie je schopná robiť ani jednoduché právne úkony, nevie čítať, písať ani rozprávať. Z uvedených dôvodov navrhla, aby jej dcéra bola pozbavená spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu s tým, aby za opatrovníčku v takom prípade bola ustanovená ona (navrhovateľka).

2. Súd vo veci vykonal dokazovanie vzhľadom na osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná, výsluchom navrhovateľky, procesnej opatrovníčky, Q.. P. G., oboznámením sa s pripojenými listinnými dôkazmi a zistil tento skutkový stav veci:

3. V lekárskej správe detskej neurologičky Q.. I. K. zo dňa 02.05.2018 je uvedené, že X. J. od 09/2006 navštevuje B.. Pracuje pomocou tabletu s dotykovou obrazovkou, komunikuje pomocou komunikátora, nevie čítať ani písať. Má poruchy správania, autoagresívne sklony, poruchy spánku, stereotypné automatizmy. Bežné denné úkony zvláda s pomocou, vyžaduje asistenciu pri jedení, obliekaní, doprovod v cudzom prostredí. Porozumie jednoduchým príkazom, reč je nerozvinutá, tvorí pár slov, viac neartikulované zvuky, výskanie. Intonáciou prejavuje hnev, radosť, používa nonverbálnu komunikáciu.

4. V lekárskej správe klinickej psychologičky Q.. P. G. zo dňa 17.05.2018 je uvedené, že aktuálny intelektový výkon X. J. sa nachádza v strednom stupni P. (. Pre mentálny postih vyžaduje a bude vyžadovať celodennú starostlivosť, stále vedenie.

5. Z lekárskej správy z pedopsychiatrického vyšetrenia u Q.. I. S. zo dňa 17.08.2017 vyplýva, že menovaná je dispenzarizovaná a liečená v pedopsychiatrickej ambulancii pre poruchy správania vyplývajúce z Q. H. o Q. stredne ťažkého stupňa - I., poruchy správania a emócií na báze Q., W.. Dieťa sa narodilo predčasne v 28. týždni, po pôrode bolo kriesené. Odmalička zaostáva v psychomotorickom vývoji, hlavne vo vývoji reči. Nerozpráva, používa iba slová „mama“ a „nie“, dorozumieva sa posunkami. Kontakt s rovesníkmi nevyhľadáva, radšej je s matkou. Často je zbrklá, behá, nepozná nebezpečenstvo.

6. Z oznámenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Topoľčany zo dňa 19.06.2018 vyplýva, že X. J., nar. XX.XX.XXXX je fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy 70 %.

7. Podaním zo dňa 28.08.2018 vstúpila do konania Okresná prokuratúra Topoľčany.

8. Okresný súd Topoľčany uznesením č. k. 9Ps/20/2018-11 zo dňa 21.09.2018 ustanovil za procesnú opatrovníčku X. B., nar. XX.XX.XXXX (stará matka osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná).

9. Na pojednávaní dňa 24.01.2019 navrhovateľka uviedla, že jej dcéra rozumie základným veciam a otázkam. Podstate konania určite nerozumie, rozprávať nevie. Komunikuje cez tablet, rozumejú jej cez posunky. Návrh podala z dôvodu zlého zdravotného stavu jej dcéry, ktorý je takýto od narodenia. Od narodenia je v jej celodennej opatere. Jej dcéra navštevuje B., do školy chodí pravidelne. Navrhovateľka zamestnaná nie je, stará sa o svoju dcéru. Jej dcéra komunikuje pomocou gestikulácie a špeciálnej aplikácie cez tablet. Na záchod chodí sama, pri sprche a jedení jej navrhovateľka musí pomáhať. Jej zdravotný stav je trvalý.

10. Na pojednávaní dňa 24.01.2019 procesná opatrovníčka uviedla, že je matkou navrhovateľky a starou matkou osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná. Súhlasila s návrhom ako aj s tým, aby bola navrhovateľka ustanovená za opatrovníčku v prípade obmedzenia spôsobilosti na právne úkony jej vnučky. Potvrdila skutočnosti uvedené navrhovateľkou. Uviedla, že zdravotný stav vnučky pozná a tento je dlhodobý nemenný.

11. Na pojednávaní dňa 24.01.2019 bola X. J., nar. XX.XX.XXXX sudcom vzhľadom na zmysle § 243 ods. 2 CMP (zákona č. 161/2015 Z. z. - Civilného mimosporového poriadku). Osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, vedela ukázať, kto je jej matka a babka. Komunikovala za pomoci zvukov a posunkov. Nebola spôsobilá porozumieť poučeniu v zmysle § 241 a § 242 CMP.

12. Na pojednávaní dňa 19.02.2019 súd vypočul všeobecnú lekárku Q.. P. G., ktorá uviedla, že X. J. pozná od narodenia, je jej ošetrojúca lekárka a dôkladne pozná jej zdravotný stav. Dieťa sa narodilo v 28. týždni gravidity s pôrodnou váhou 1000g. U., prvú minútu a prakticky hneď po narodení sa javili známky poškodenia, ktoré sa vývojom aj preukázali. Dieťa bolo sledované najprv nedonoseneckým oddelením K. a následne neurologickou ambulanciou Q.. K. v K.. Bolo vidieť, že dieťa je poškodené, nespĺňalo podmienky psychomotorického vývoja, ktorý je sledovaný v určitom období. Bola nasadená liečba na podporu mozgovej funkcie, ale postupným vývojom dieťaťa sa zvýrazňovali prejavy detskej Q.. V rokoch 2002-2003 sa objavili aj A., ktoré sa ale terapiou zvládli a prakticky ustúpili. Toho času dieťa síce chodí,

ale tá chôdza je parupledická, takisto aj horné končatiny sú poškodené, nerozpráva, prakticky vydáva len zvuky, potrebuje 24-hodinovú starostlivosť a všade doprovod rodiča alebo tretej osoby, nakoľko dieťa nie je samostatné. X. J. navštevuje neurologickú ambulanciu Q.. K. v K., očné ambulanciu Q.. B. a psychiatrickú ambulanciu Q.. S.. Trpí detskou Q., A., W. - T., až prakticky so známami P.. Nie je spôsobilá na právne úkony. Všade potrebuje doprovod, nie je schopná samostatne konať, pretože nerozpráva, nevie pochopiť ani to, čo jej hovoria. Na jednoduché otázky odpovedá tak, že vydáva škreky, prípadne gestikuluje. Je plne odkázaná na celodennú opateru a starostlivosť. Aj chôdza musí byť pod dozorom, pretože bezhlavo uteká. Podľa Q.. P. G. nemá predstavu o priestore a čase. Je aj plienkovaná. Takýto stav je od narodenia a je prakticky nemenný. Je u nej skôr prognóza ku zhoršovaniu zdravotného stavu.

13. Na pojednávaní dňa 19.02.2019 prokurátorka Okresnej prokuratúry Topoľčany vzhľadom na vykonané dokazovanie, najmä výsluch Q.. G., odporučila obmedziť spôsobilosť na právne úkony X. J. s tým, aby súd rozsah právnych úkonov, na ktoré ju obmedzuje, vymedzil v čo najširšom rozsahu.

14. Podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. (ďalej len „O. z.“), ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

15. Podľa § 27 ods. 2 O. z., zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorú súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník.

16. Podľa § 231 CMP, v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o

- a) obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony,
- b) zmene obmedzenia spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony,
- c) navrátení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

17. Podľa § 233 ods. 1 CMP, návrh na začatie konania môže podať blízka osoba, poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, poskytovateľ sociálnych služieb alebo ten, kto má na veci právny záujem.

18. Podľa § 236 CMP, účastníkmi konania o spôsobilosti na právne úkony sú navrhovateľ a ten, o koho spôsobilosti na právne úkony sa koná.

19. Podľa § 239 CMP, ten, o koho spôsobilosti sa koná, má v konaní spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu.

20. Podľa § 240 ods. 1 CMP, súd ustanoví procesného opatrovníka tomu, o koho spôsobilosti sa koná, ak nemá zákonného zástupcu.

21. Podľa § 240 ods. 3 CMP, rozhodnutie vo veci samej súd okrem zákonného zástupcu alebo procesného opatrovníka doručí aj osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná. Osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, môže požiadať, aby jej súd doručoval všetky písomnosti v konaní.

22. Podľa § 243 ods. 1 až 3 CMP, súd vylúčne osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná. Súdom výsluch uskutoční spôsobom, ktorý je vhodný a primeraný s ohľadom na zdravotný stav. Ak je výsluch na ujmu zdravotného stavu, možno od výsluchu upustiť. Súdom v takom prípade osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná, vzhľadne. Ak o to požiada osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, vylúčne ju súd vždy.

23. Podľa § 244 CMP, súd v konaní ustanoví a vylúčne znalca.

24. Podľa § 246 CMP, od znaleckého dokazovania možno upustiť, ak súd na zistenie skutočného stavu veci považuje za postačujúce vylúchnuť ošetrojúceho lekára.

25. Podľa § 248 ods. 1 CMP, konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277.

26. Podľa § 248 ods. 2 CMP, ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

27. Podľa § 272 CMP, súd ustanoví opatrovníka fyzickej osobe, ak tak ustanovuje osobitný predpis.

28. Podľa § 274 ods. 2 CMP, v uznesení, ktorým ustanovuje opatrovníka, súd vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

29. Podľa § 275 CMP, súdom ustanovený opatrovník vykonáva svoje práva a povinnosti riadne a dbá na pokyny súdu.

30. Podľa § 276 CMP, súd odvolá opatrovníka z výkonu funkcie na jeho návrh.

31. Podľa § 277 ods. 1 a 2 CMP, súd dohliada na spôsob výkonu funkcie opatrovníka. Súd opatrovníka odvolá, ak stratí spôsobilosť na výkon funkcie, porušuje povinnosti, zneužíva svoje práva alebo z iných vážnych dôvodov.

32. V predmetnej veci mal súd na základe vykonaného dokazovania za preukázané, že u X. J., nar. XX.XX.XXXX sú splnené zákonné podmienky na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. Osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, je liečená pre poruchy správania vyplývajúce z Q. stredne ťažkého stupňa - I.. Trpí P.. Súd v zmysle § 246 CMP a v súlade so zásadou hospodárnosti konania upustil od znaleckého dokazovania, pretože na zistenie skutočného stavu veci považoval za dostačujúce vyslúchnuť Q.. P. G. - ošetrujúcu lekárku osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná. Podľa vyjadrenia ošetrujúcej lekárky X. J. nie je spôsobilá na právne úkony. Všade potrebuje doprovod, nie je schopná samostatne konať, pretože nerozpráva. Na jednoduché otázky odpovedá tak, že vydáva škreky, prípadne gestikuluje. Je plne odkázaná na celodennú opateru a starostlivosť. Takýto stav je u nej od narodenia, je prakticky nemenný a je u nej skôr prognóza ku zhoršovaniu zdravotného stavu. Vzhľadom na zistený zdravotný stav, jeho trvalosť a vplyv na schopnosť vykonávať právne úkony, súd obmedzil X. J., nar. XX.XX.XXXX v spôsobilosti na právne úkony v rozsahu tak, ako je to uvedené vo výroku I. tohto rozsudku.

33. Zároveň súd v súlade s ustanovením § 248 ods. 1 a 2 CMP ustanovil za opatrovníčku jej matku - X. J., nar. XX.XX.XXXX, ktorá v konaní s ustanovením za opatrovníčku súhlasila. Opatrovníčka bude oprávnená a povinná menovanú zastupovať pri všetkých právnych úkonoch, ktorých sa týka obmedzenie spôsobilosti.

34. Podľa § 93 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy, súd uloží opatrovníkovi, ktorý bol ustanovený osobe pozbavenej spôsobilosti na právne úkony alebo obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony, povinnosť predkladať súdu najmenej dvakrát do roka správy o opatrovancovi a správy o nakladaní s jeho majetkom v lehotách, ktoré určí.

35. O trovách konania účastníkov rozhodol súd podľa § 52 CMP, v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Topoľčany.

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

Z odvolania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, musí byť podpísané a uvedená spisová značka konania. V odvolaní sa má ďalej uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.